

θελε πλέον πατήσει της Πρωσίας τὸ ἔδαρος, καὶ ἀπῆλθεν εἰς Πράγαν τῆς Βοημίας. Ἐκεῖθεν δ' ἀπῆλθεν εἰς Βιένναν ὅπως λάβῃ κατοχὴν τῆς ἰδιοκτησίας του· ἀλλὰ μὴ ἐπιτυχάνων καὶ νοσηρῶς διακείμενος, ἀπῆλθεν εἰς Ἀκούας Σιξτίνας (Αἰετὸν Σχαπέλλ) πρὸς χρῆσιν τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων. Ἀποκατέστη δ' ἐν ταῦθα, καὶ ἐν 1765 ἐνωμεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ δημάρχου.

Ἐκτοτε παρεδόθη εἰς τὴν φιλολογοίαν, καὶ τὴν καλλιτέχνην καὶ εἰς τὸ ἐμπορεῖον τῶν οἴνων, καὶ ἔραψε δράμα ἐπιγραφόμενον «Μικελὸν ἤρω», ἐφ' ᾧ προὔτιθετο τὴν ἀγαθὴν τὸν χαρακτήρα Φρειδερίκου τοῦ τυράννου του. Ἐξεδίδε δὲ καὶ περιοδικὸν ἑβδομαδιαῖον σύγγραμμά, ἐπιγραφόμενον «ὁ φιλάνθρωπος». Ἐν 1772 ἤγαγε τὴν ἐκδοσὴν καὶ πολιτικῆς ἐφημερίδος, καὶ διεύθυνεν αὐτὴν ἐπὶ τινὰ χρόνον μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας. Τὸ ἐμπόριόν του ὁμῶς ἀπέτυχε, καὶ τότε ἐπεσκέφθη τὴν Ἀγγλίαν. Ἐπειτα δ' ἐπέστρεψεν εἰς Αὐστρίαν, καὶ ἐνταῦθα ἡ Αὐτοκρατορίσα Μαρία Θηρεσία τὸν ἐδέχθη εὐμενέστατα, καὶ ἀπένειμεν εἰς τὴν σύζυγόν του σύνταξιν ἣτις τῇ ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου τῆς αυτοκρατορίσσης. Ἐνταῦθεν ὁ Τρέγκ ἀπεσύθη εἰς Ζερβιχ, τὸ ἐν Οὐγγαρία κτήριόν του, καὶ ἐνταῦθα ἡσχολήθη ἐπὶ ἑξ ἔτη εἰς ἀγρονομικὰς ἐργασίας, καὶ ἐδημοσίευσε διάφορα συγγράμματα ἑμμετρα καὶ πεζὰ, μετὰ δὲ ἄλλων καὶ τὴν ἰδίαν του ἱστορίαν. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Πρωσίας ἀπέθανεν ἐν 1796, καὶ τότε ὁ

Τρέγκ ἐδυνήθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, μετ' ἀπουσίαν τεσσαράκοντα δύο ἐτῶν. Λέγεται δὲ ὅτι τότε ἡ ἡγεμονία ἦτις κατὰ μέρος ἦν ἡ αἰτία ὄλων τῶν συμφορῶν του, ζῶσα ἀκόμη εἰς ἡλικίαν προβεβηκυῖαν, τῷ ἐπέδεξε πολλὴν συμπάθειαν δι' ὅλα του τὰ παθήματα.

Ἐῖθε νὰ ἐδυνάμιθα ν' ἀποπερατώσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ πολυπαθοῦς τούτου ἀνδρός διὰ τινος παιδρᾶ: περιστατικῶς. Ἄλλ' ἐξ ἐναντίας! Ὁρμητικὸς τὸν χαρακτήρα καὶ ὁ ἴσον ἀπρόβλεπτος, ἠσκαίθη μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐν 1789 ἐκραγείσης γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ἐπομένως ὑπέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τῆς Αὐστριακῆς κυβερνήσεως. Ἐν 1791 ἐπεσκέφθη τὴν Γαλλίαν. Ἄλλ' οἱ καιροὶ ἦσαν κακοὶ, καὶ ἐντὶ νὰ εὖρῃ φίλους, ὡς ἤλπιζε, κατηγορήθη ὡς κατάσκοπος τοῦ Βασιλέως τῆς Πρωσίας καὶ ἐφυλακίσθη εἰς τὸν ἅγιον Λάζαρον. Ἐπειδὴ ὁμῶς εὐδαιμία ἀπόδειξις ὑπῆρχε πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γαλοῖας ταύτης σικοφαντίας, ἐμελλε ν' ἀπολυθῇ, ὅταν κατηγγέλλθη ὡς μεταχθὼν συνωμοσίας ἐντὸς τῆς φυλακῆς. Ἐπὶ ταύτῃ λοιπὸν τῇ προφύσει ἐξήχθη τῆς φυλακῆς καὶ ἐκκρατουήθη τῇ 25 Ὀκτωβρίου 1794. Τοιοῦτοῦ ὑπῆρξε τὸ θλιβερὸν τέλος τοῦ Βαρόνου Τρέγκ. Μάρτυς κατ' ἀρχὰς τοῦ δεσποτισμοῦ, ἔπειτα θῦμα τῆς οὐχ ἥττον μιμητῆς καὶ οὐχ ἥττον ἐκινδυνου, τῆς ἀγρίας καὶ ἀκαθέκτου δημογωγίας. (Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ).

ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΟΡΙΑΣ.

Ὁ Ἀνδρέας Δόριος ἀνήκει εἰς μίαν τῶν τριῶν δημοκρατικῶν πολιτειῶν αἵτινες κατέκλυσαν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἱστορίαν τοῦ Μεσαίωνα δι' ἀλληλομαχιῶν, καὶ κατακτήσεων, καὶ ἀνδραγαθημάτων, καὶ πρὸ πάντων δι' ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τολμημάτων. Ὁδήγόν πολλοὺς ἔχουσαι τὸν ἔρωτα τῆς πατρίδος, σκοπὸν δὲ αἰετοῦ τὴν φιλοκέρδειαν, ἐπέπιπτον λυσιπῶται ἢ μὲν κατὰ τῆς ἀλλῆς, κατεστρέφοντο ἀλληλοδιαδόχως, καὶ ἀνεγειρόμενοι αἴφνης ἐπανιλήμβανον μανιωδέτερον τὰς πρώτας ποταγὰς καὶ ἐκδικήσεις. Τῶν Γενουησιῶν ἡ ἐπιβουλὸς διαγωγή κατὰ τὸ τελευταῖον δράμα τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἀποδεικνύει ἰδίως εἰς ἡμᾶς, τὴν ἑλληνικὴν, μετὰ τινος αἰ δημοκρατίας

τῶν Ἑνετῶν, τῶν Πισατῶν, καὶ τῆς Γενούας, ἐθυσίαζον εἰς τὸν βωμὸν τοῦ συμφέροντος καὶ τὰς ἱερωτέρας τῶν ὑποχρεώσεων!

Ὁ Ἀνδρέας Δόριος ἦτο γέννημα τῆς τελευταίας τῶν πολιτειῶν τούτων, καταγόμενος ἐξ ἀρχαιοτάτης, εὐγενεστάτης, καὶ ἰσχυροτάτης οἰκογενείας.

Ὁ λαὸς τῆς Γενούας, ἀγανακτήσας κατὰ τῆς τυραννικῆς ὀλιγαρχίας, κατοπινοῦσας ὅλας τῆς πατρίδος τὰς δυνάμεις εἰς ἀνεάτους ἐριδας καὶ ἐμυλιῶς σποραγμοῦς, ἐξωστράκισε καὶ Γοτθόλους καὶ Γοβελίνους, καὶ οὕτως τοὺς εὐκατρίδας Δορίας. Ἡ καθάρσις αὕτη, ἀντὶ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐκδοχὴν, ἐξῆψεν ἀπ' ἐναντίας τὸν πατριωτισμὸν τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ταύτης, καὶ ἐπὶ τοῦ 1339 μὲχ. τοῦ 1528, ὅτε ἤκμασεν ὁ Ἀνδρέας, ὅλοι σχεδὸν οἱ προπάτορες αὐτοῦ δι-

πρεψαν υπηρετούντες τῇ δημοκρατίαν πολιτικῶς τε καὶ στρατιωτικῶς. Αὐτὸς αὖτος ὁ Ἀνδρέας Δόριας, ἀφοῦ διεκρίθη ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας πολεμῶν κατὰ ξηρὴν καὶ κατὰ θάλασσαν ὑπὲρ τοῦ Πάπα, τοῦ Αὐτοκράτορος, τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως καὶ τοῦ τῆς Γαλλίας, ἀφοῦ ὀδηγῶν στόλον ἐκ πλοίων εἰκοσιδύω ἀνηκόντων ὀλοσχερῶς εἰς αὐτὸν καὶ ὑπ' αὐτοῦ διατηρουμένων, κατεναυμάχησε καὶ Μάρους, καὶ Ὄθωνανους, καὶ Τονιδίους, ἀπέβη εἰς Γενούαν καὶ ἀπεδίωξε τοὺς δευπόζοντας αὐτῆς Γάλλους. Εἰς αὐτὸν ἀπέκειτο νὰ ὀνομασθῆ ἀμέτῳ βασιλεύς· προτιμήτης ὁμῶς τῆς λαμπρότητος τοῦ τίτλου τούτου τὴν ἀληθῆ δόξαν τοῦ νὰ ἀνεγείρῃ τὴν τεταπεινωμένην πατρίδα, ἔδωκε νόμους εἰς αὐτήν, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ὁποίων ἤθηθεν εὐδαιμονοῦσα ὑπὲρ τὰς εὐω ἑκατονταετηρίδας, μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῶν Γάλλων εἰς τῆς Λιγυρικοῦ δημοκρατίας. Ἐσπευτε δὲ ν' ἀφαιρήσῃ ἀπὸ τοῦ λαοῦ πᾶσαν μετοχὴν εἰς τὰ δημόσια· διότι εἶχε τὴν πεποιθησιν ὅτι ὁ λαὸς δὲν κυβερνᾷ ποτὲ οἰκοθεν, ἀλλὰ χρησιμεύει ὡς ὄργανον τῶν βλαδιουργιῶν ἐκείνων οἵτινες σπουδάζουσι ν' ἀρπάξωσι τὴν ἐξουσίαν. Ἡ σύγκλητος εὐγνωμονοῦσα ὠνόμασεν αὐτὸν πατέρα καὶ σωτῆρα τῆς πατρίδος· ἀλλ' αὐτὸς, καὶ τοι κατακτητῆς καὶ νομοθέτης, ἀπεποιήθη καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ Δόγου Ἐπανελθῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ε', ἐξήτασε παρ' αὐτοῦ τὴν ἀδειαν νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν παραλίων τῆς Ἑλλάδος, διατελούτης τότε ὑπὸ Σολιμάνην τὸν Β', ὅστις ἐπολέμει ἐν αὐτῇ τῇ Οὐγγαρία καὶ τῇ Αὐστρία τὸν Αὐτοκράτορα. Ἐκυρίευσεν τὴν Κορῶνην καὶ τὰς Πέτρας, καὶ ἐδίεσεν οὕτω τοὺς Ὄθωνανους ν' ἀποστρεφῶσιν ἀπὸ τῆς ἐπικρατείας τοῦ Αὐτοκράτορος. Κάρολος ὁ Ε' ἀπένειμεν αὐτῷ μεγάλας τιμὰς καὶ ἀξιώματα. Ἀπέθανε δὲ τὴν 25 Νοεμβρίου 1560, ἡλικίαν ἔχων 93 ἐτῶν.

N. Δ.

II ΜΟΓΑΔΟΡΗ (1).

Μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν ἀρκτικήν παραλίαν βασιλείων τῆς Ἀφρικῆς τὸ ἥττον πεπολιτισμένον εἶναι τὸ τῆς Μυριτανίας (Μαρόκου). Ἄν καὶ διαχωρίζεται δι' ἐνὸς μόου πορθμοῦ τῆς περωτιτιμένης ἡπείρου, διὰ τὴν κακὴν ὁμῶς πρὸς τοὺς εὐρωπαϊοὺς συμπεριφορὰν τῶν κατοίκων αὐτοῦ, εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς ἀμάθειαν καὶ βαρβαρότητα.

Ἀναχωρήσαντες περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐκ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ἐπὶ ἐμπορικῷ βρικήου διευθυνομένου εἰς

Μογαδόρην, ἐρθάταμεν ἐντὸς τινῶν ὥρων ἀπέναντι τῆς πόλεως Τίγγιδος (Tanger) ὅπου ἴδομεν κυματιζούσας τὰς σημαίας τῶν Προξενίων ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔθνων. Ἡ πόλις εἶναι τοποθετημένη ἐπὶ λόφου δριζόντιος κόλπον μικρὸν ἐνθα προσηρμίζονται τὰ ἐπισκεπτόμενα τὴν πόλιν ταύτην πλοῖα πρὸς εἰσαγωγὴν ἐμπορευμάτων, καὶ μάλιστα πρὸς μεταφορὰν χιλιᾶδων προκυνητῶν ἀπερχομένων κατ' ἔτος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ὅθεν μεταβιβάζουσι διὰ τῆς ἐρήμου εἰς Μέκκαν, διὰ νὰ προσκυνήσωσι τὸν τάφον τοῦ Προφήτου. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ὠχυρωμένη, καὶ ἔχει θεῶν λαμπρὰν πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, καθίσσον ἀενάως διαπλέουσι τὸν πορθμὸν πλοῖα ἐρχόμενα ἐξ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς. Εἰς ἐξ τῆν ἀπέναντι παραλίαν τῆς Ἰσπανίας ὑψοῦται τὸ ἀκρωτήριον Τραφαλγάρων, πλησίον τοῦ ὁποῦ ὁ περίφηλος Νέλσον κατεναυμάχησε τὸν Γαλλικὸν στόλον.

Ὁ ἄνεμος ἐπέειν οὐρανὸς, ὥστε μετὰ μίαν ὥραν εὐρέθημεν ἀπέναντι τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Ἀφρικῆς Σπαρτέλλου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ πρώτη γῆ, ἣν τινα ἀπαντᾷ ὁ βεβαρημένος ὀρθαλμὸς τοῦ ἐρχομένου ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ νηύτου. Ἀποχαιρετίσαντες δὲ τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄριον, ἀνήχθημεν εἰς τὸ πέλαγος, καὶ διευθύσαμεν τὴν πρῶσαν πρὸς μεσημβρίαν. Ἠναγκασμένοι νὰ λοξοδρομῶμεν, ἐπειδὴ τὴν ἐκείνουσιν ὁ ἄνεμος μεταβλήθη εἰς νότιον, ἐπλησιάζομεν ἐνίστε πρὸς τὴν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς, εἰς ἀπόστασιν εἰκοσι σχεδὸν μιλίων ἐκ τῆς ξηρᾶς, ἣς εἶναι ὀμαλωτάτη, μηδὲνως διακοπτομένη μετ' ἀπὸ τὸν ἐλάχιστον λόφον· ἀλλ' οὐδὲ ἔχνος καλλιεργείας ἐφαίνετο πρὸς τὸν αἰγυλιόν.

Μετὰ δεκαήμερον πλοῦν ἐκ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, διεκρίναμεν πρὸς τὸ ἑσπέρας τῆς δεκάτης ἡμέρας τὴν πόλιν Μογαδόρην, ἣτις ἀναγγέλλεται εἰς τὸν ἐρχόμενον ἐξ ἀρκτου διὰ δύο ἢ τριῶν κωδωνοστασιῶν Ἀραβικῆς κατασκευῆς. Πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς πόλεως ἀνοίγεται κολπίσκος περὶ τὴν εἴσοδον τοῦ ὁποῦ καίται νησίδιον Ζῶρα καλούμενον, τὸ ὁποῖον σχηματίζει τὸν λιμένα ἔχοντα δύο εἰσόδους, μίαν πρὸς βορρᾶν, καὶ ἑτέραν πρὸς νότον. Τὸ νησίδιον τοῦτο, διὰ τὴν θέσιν του, ἦτο ὠχυρωμένον παρὰ τῶν Ἀράβων διὰ πάντα κανονοστασιῶν, τὰ κατέστρεψε δὲ πρὸ τινῶν ἐτῶν ὁ γαλλικὸς στόλος πρὸς ἰκανοποίησιν τῆς ἐν Τίγγιδι ἐξυβρισθείτης Γαλλικῆς σημαίας. Περὶ τῆς 6 ὥραν μ. μ. ἠγκυροβολήσαμεν ἐντὸς τοῦ κολπίσκου πλησίον τῆς νήσου, ἐνταυτῷ δὲ λέμβος παραδόξου κατασκευῆς, ἐλαυνομένη ὑπὸ δέκα Μάρων κωπηλατῶν, καὶ φέρουσα τὸν ἰθιγενῆ λιμενάρχην καὶ εὐρωπαϊὸν διερμηνέα, ἦλθε ζητοῦσα τὰ ἐγγράφα τοῦ πλοίου, καὶ ὅστις ἐπιστολάς εἶχομεν ἀφοῦ δὲ μᾶς ἀπέτεινε διαφόρους ἐρωτήσεις περὶ τοῦ ταξειδίου μας ἀνεχώρησεν.

Ἀποβάντες εἰς τὴν ἑστῶν ἐπερικυκλώθημεν ὑπὸ σμήνηους κρηνηνῶν ἀράβων, παρατηρούτων μὲ ἄκραν περιέργειαν τὴν ἐνδυμασίαν μας, καὶ ἐπερωτῶντων ἀλλήλους εἰς ποῖον ἔθνος ἀνήκομεν, διότι οὐδέποτε πλοῖον Ἑλληνικὸν εἶχε καταπλεύσει εἰς τὰ παράλια ἐκεῖνα. Ὁδηγηθέντες εἰς τὸν οἶκον τοῦ Προξένου τῆς

(1) Ἡ ἀνωτέρω ἔκθεσις ἐγγράφη ἐν τῷ πηλίκον πρωτόπαιρον ναυτικῷ Ἑλληνας τὴν δημοσιεύσαν δὲ καὶ ὡς ἐννοῶ: γεγραμμένη, καὶ ὅπως ἐμφυχώσαμεν τὸν φιλομαθῆ ναυτικὸν τῶν Σπατοῦν εἰς τὸ νὰ δημοσιεύσῃ καὶ ἄλλας περιγραφάς.